

I-QUA binnen Gemeentelijke Waterbeheer

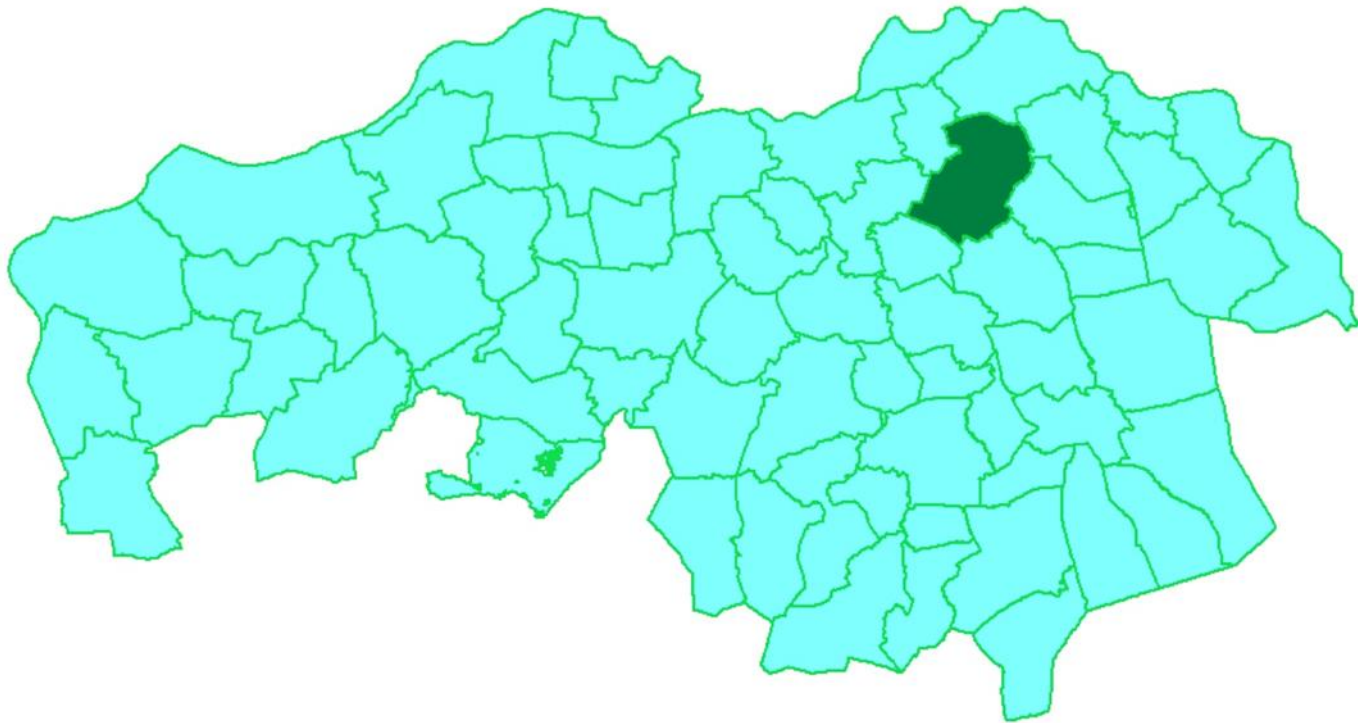
Harold Soffner, beleidsmedewerker en
projectleider I-QUA
Gemeente Bernheze

19 oktober 2017

Interreg
EUROPESE UNIE
Vlaanderen-Nederland
Europees Fonds voor Regionale Ontwikkeling

kwiteit in
west-vlaanderen

Gemeente Bernheze

- 5 Kernen
- Ontstaan in 1994
- 30.000 inwoners
- 9.000 ha
- Betekenis Bernheze:
  - Bern = Bos
  - Heze = Water

De parels van Bernheze

Aa - Dal

De parels van Bernheze

Abdij van Berne en Klotbeek

De parels van Bernheze

Kasteel Heeswijk en Landgoed de Berkt

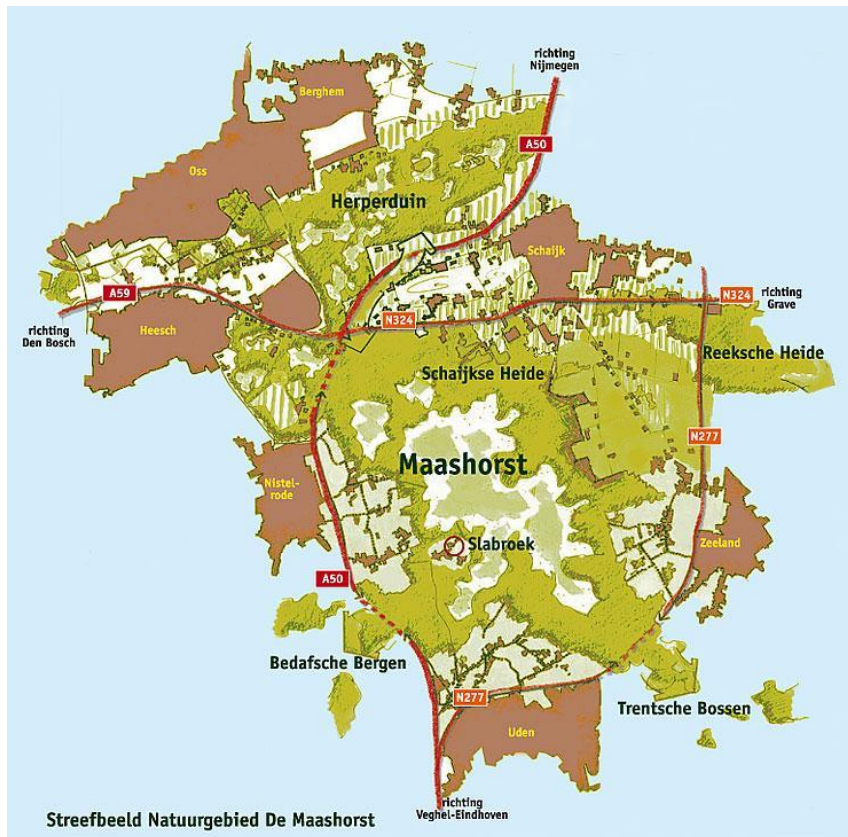

HET OERGEBIED

IN BRABANT

DE MAASHORST

<http://www.allemaalmaashorst.nl/>

Bestuursprogramma

- Duurzaam, Innovatief, Transparant, Realistisch en geloof in eigen kracht,
- Ruimte bieden om innovatieve samenwerkingsrelaties aan te gaan,
- Bernheze is een energieneutrale gemeente in 2030,
- Samenwerken is een middel om onze doelen te bereiken,
- Ruimte voor vestiging en ontwikkeling van bedrijven, niet alleen op bedrijventerreinen maar ook in het buitengebied,
- Behoud en stimuleren van kleinschalige toeristische en recreatieve voorzieningen,
- Bernheze zet de komende periode concrete stappen in de richting van een energieneutrale gemeente en profileert zich als aanjager van verduurzaming. Onze ambitie is dat Bernheze energieneutraal is in 2030. De gemeente heeft een voorbeeldfunctie en is in 2015 energieneutraal als gemeentelijke organisatie.

Nationale beleidsontwikkelingen

- Bestuursakkoord
- ‘Waterketen’ uit 2011
  - Beperking van de stijging van de kosten,
  - Het vergroten van de kwaliteit (professionaliteit),
  - Verminderen van de kwetsbaarheid in de waterketen.

Nationale beleidsontwikkelingen

- Lange termijnvisie ‘Verbindend water’:
  - Routewijzer Innovatie,
  - ‘er is zowel een integratie binnen de keten als een integratie met energie en de leefomgeving vereist’,
  - ‘Het is de uitdaging om het verhogen van de duurzaamheid te koppelen aan het verhogen van de doelmatigheid’,
  - ‘Waar mogelijk worden aan de hand van pilots nieuwe mogelijkheden onderzocht’.

Verbindend Water
Langetermijnvisie op de Waterketen

www.samenwerkenaanwater.nl

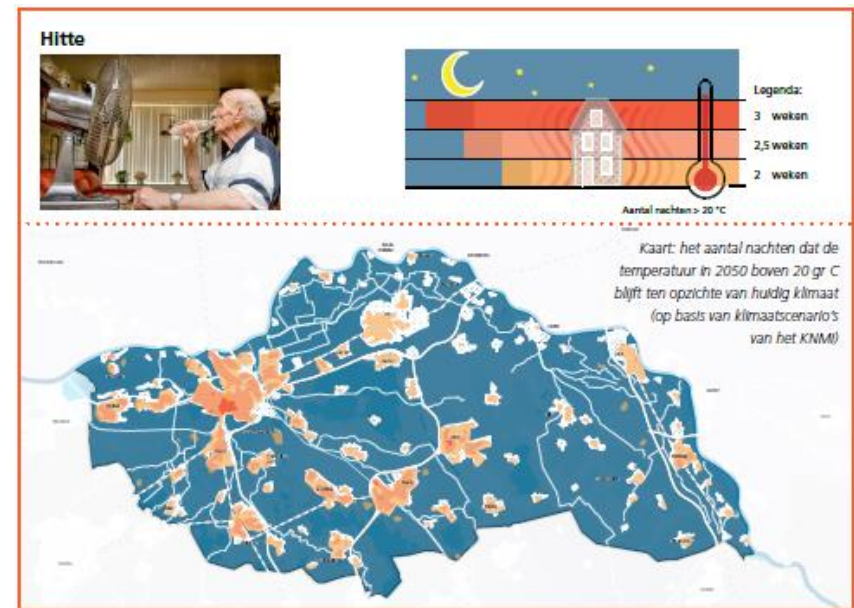
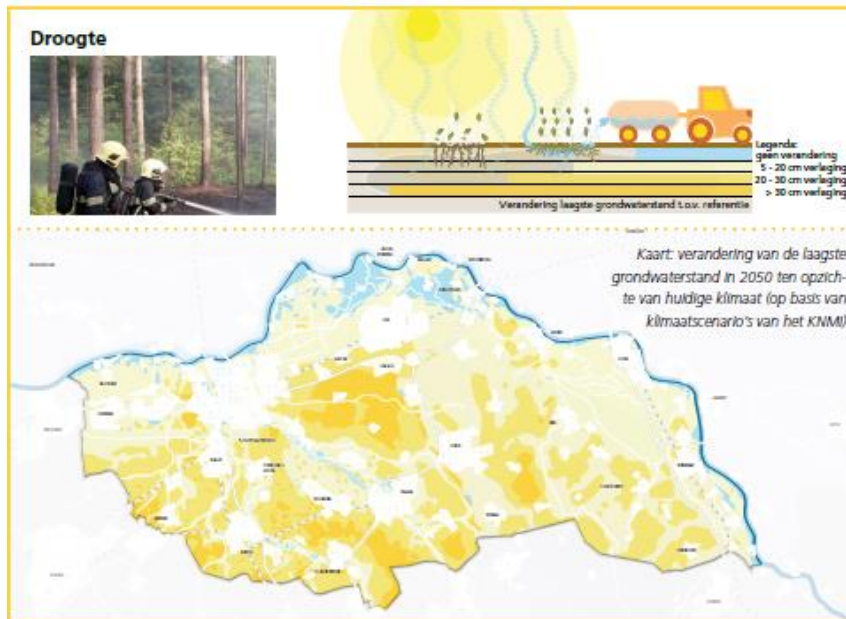
Waterketen = drinkwater + riolering + zuivering + context

Regionale Opgave

- Regio Noord Oost Brabant 'Agri Food Capital'
  - In het programma 'Veerkrachtige leefomgeving zijn dossiers zoals klimaat, duurzaamheid en ruimte geagendeerd,
  - Aanpassingen van landschapsinrichting, infrastructuur, voedselproductie en verduurzaming van de stedelijke en landelijke omgeving.
- Watersamenwerking As50+
  - Samenwerkingsverband van de gemeenten Oss, Bernheze, Landerd, Boekel Uden en Meierijstad en Waterschap Aa en Maas,
  - Van oorsprong de waterketen,
  - Via watervisie steeds meer naar ook ruimtelijke aspecten (perspectief water).

AGF - Klimaatstesstest

Watervisie Watersamenwerking As50+

- Met het omzetten van afval in grondstoffen, energie en schoon water levert de afvalwaterketen een duidelijke, zichtbare bijdrage aan de verduurzaming en invulling van de circulaire economie,
- Geen onnodig transport van (afval)water,
- Geen grondstoffen uitputten,
- In het landelijk gebied zien wij geclusterde afvalwaterverwerking en een naar kwaliteit gedifferentieerde voorziening,
- We willen ons op de kaart zetten met innovatieve oplossingen.

netwerken in de afvalwaterketen

visie op samenwerken aan riolering en zuivering in de regio As50+

Ambities Bernheze

- Speerpunten Bernheze:
  - Wonen,
  - Recreatie,
  - Landbouw.
- GRP uit 2015
  - Afvalwater gaat verdwijnen en wordt bron van grondstoffen en energie,
  - Klimaatadaptatie,
  - Inzetten op Innovatie en vernieuwing,
  - Risicogestuurd en adaptief beheer.
- Energieagenda 2016
  - Herbevestiging energieneutraal in 2030.

Opgave in ons buitengebied

- Buitengebied in Bernheze voorzien van riolering
  - Ruim 750 pompen,
  - 155 km leiding.
- Hoge exploitatiekosten
  - Uit onderzoek Rioned blijken de totale kosten per aansluiting per jaar circa € 732! te zijn(incl. € 192 dagelijks beheer).
- Technische en beleidsontwikkelingen:
  - Afvalwater als afvalwater verdwijnt,
  - Nieuwe opgaven (nutriënten en hormoonverstorende stoffen),
  - Ontwikkelingen in het buitengebied,
- Komen decennia 'vervangingsopgave'.

Opgave in ons buitengebied

- De parels van Bernheze liggen in het buitengebied,
- In het buitengebied veel economische (landbouw) activiteiten,
- Verdroging is bedreiging voor zowel landbouw als natuur,
- Ontwikkeling van de (recreatie) economie in het buitengebied:
  - Horeca,
  - (Mini)campings,
  - Huisvesting (seizoen)arbeiders,
  - Ontwikkelingen binnen de agro-sector,
  - Ontwikkeling van woon-zorg in het buitengebied.
- Druk- en vacuümriolering is ontworpen voor huishoudelijk afvalwater,
- Vervangingsopgave,
- De verwachting is dat de voorraden fosfaat binnen 50 tot 70 jaar uitgeput raken.

I-Qua

- Verbinden opgaven en ambities,
- ‘Energie & Grondstoffenfabriek’ (<https://www.efgf.nl/>),
- Ontwikkelingen mogelijk willen maken,
- Duurzaamheid/Circulaire economie,
- Samenwerken,
- Van elkaar willen leren,
- Hoofd boven het maaiveld durven uit te steken,
- Geen grote plannen maar durven doen,
- Betrekken gebruikers,
- Veilige (= ondoelmatige) keuze of ...

I-Qua

- Ontwikkelen, realiseren en testen van duurzame alternatieven voor Riolering en zuivering in het buitengebied waarbij we naast het zuiveren van afvalwater ook:
  - Grondstoffen willen terug winnen,
  - Energie willen besparen,
  - Water willen recupereren.
- Samenwerking Nederland Vlaanderen:
  - Nederland: veel ervaring met riolering,
  - Vlaanderen: veel ervaring met kleinschalige zuiveringen.

‘Verschillende uitgangspunten maar vergelijkbare opgave’

I-Qua

Beoogd resultaat is dat gemeenten de uitkomsten, op termijn, beter in staat zijn om goedkopere, efficiëntere en duurzame alternatieven voor riolering in het buitengebied toe te passen

Kennispartners:

- UGent
- Aquafin
- Vlakwa/VITO
- Ecobeton Water Technologies

Pilotlocatie, HVCH

- Voetbalvereniging met 1500 leden
  - Grootschalige verbouwing,
  - Duurzaamheidsambities.
- Aangesloten op vacuüm riolering
  - Capaciteitsproblemen,
  - In- en uitbreidingen,
  - Toename lozingen:
    - Horeca,
    - (Mini) camping(s),
    - Bedrijven.
- Enthousiasme bestuur HVCH
- Verkenning door Avans Breda en 's-Hertogenbosch

Eerste resultaten 'Mobiele zuivering'

- link naar film

Overige Pilotlocaties

- Kasteel D'Aertrycke, Provincie West Vlaanderen
- Carwash, Gilze-Rijen
- Geitenboerderij, Tuinen Igodt

Met dank aan:

Toekomstige verankering

- I-Qua is opgenomen als regionaal project bij het thema 'Technologie' in de watervisie van de watervisie As50+,
- Implementatie Omgevingswet:
  - Integratie verschillende wetten,
  - Grotere beleidsvrijheid gemeenten,
  - Gebiedsdifferentiatie mogelijk.
- Uitwerking van een 'Regionale programmalijn water':
  - Heroverweging zorgplicht in het buitengebied.
- In Bernheze heeft de Raad ingestemd met een Koersdocument:
  - Input resultaten I-Qua,
  - Klimaatbestendige inrichting,
  - Ontwikkelingen beter mogelijk maken.

Aan de slag!

